ISSN 0132-5930

Барвінок

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
Журнал нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

7
1980

ЗДРАСТУЙ, ОЛІМПІАДО-80!

Із 19 липня по 3 серпня 1980 року в столиці нашої Батьківщини місті-герої Москві проводитимуться XXII Олімпійські ігри. Читачі журналу «Барвінок» щиро вітають учасників Олімпіади-80, бажають їм великих спортивних перемог!

Клятва юних олімпійців

*Хто з вітром помчиться
навперегінці?
Ми, олімпійці!
Хто труднощів жодних
не побоїться?
Ми, олімпійці!
Хто спортом радянським
по праву гордиться?
Ми, олімпійці!
Клянéмось в змаганні
чесними бути!
Клянемось високі рекорди
здобути!
Клянемось!
Клянемось!
Клянемось!*

Малюнок В. МЕЛЬНИЧЕНКО

ДО ЧИТАЧІВ «БАРВІНКУ» ЗВЕРТАЄТЬСЯ ОЛІМПІЙСЬКИЙ ЧЕМПІОН ВІКТОР ЦИБУЛЕНКО

Дорогі жовтенята!
Майбутні олімпійські чемпіони серед вас, а хто саме — покаже час і ваша любов до спорту!
В. Цибуленко

СТРІМКИЙ СПИС ЦИБУЛЕНКА

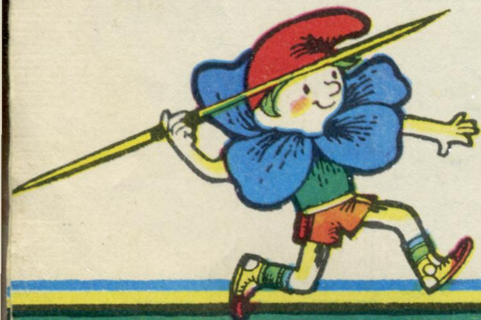
На цих фотографіях, діти, уславлений спортсмен, герой Римської Олімпіади Віктор Сергійович Цибуленко. А колись він був звичайнісіньким хлопчиком, таким, як і ви сьогодні. Тільки його дитинство було нелегким — йшла Велика Вітчизняна війна. Коли фашистів вигнали з радянської землі, Віктор пішов до школи. Вчився добре і після семирічки вступив до залізничного училища в Києві. Тут він захопився спортом, особливо йому полюбилася легка атлетика. Одного разу йшли змагання з метання гранати, і Віктор з першої спроби закинув гранату так далеко, що вона перелетіла спортивний майданчик. Довго шукали її в бур'янах...

Чи не тоді з'явилася у Віктора Цибуленка мрія про рекорди. Розпочалися постійні й наполегливі тренування. Невдовзі з'явилися перші успіхи. Юнак стає переможцем багатьох змагань у метанні диска та списа, штовханні ядра, завойовує золоті медалі чемпіона республіки та країни. Здається, він досяг спортивних висот, та його непокоїть нова мрія — стати олімпійським чемпіоном. І знову тренування, тренування, тренування...

Довгим був шлях спортсмена до перемоги. Він побував на трьох олімпіадах. Виступав успішно, та лише в Римі на XVII Олімпійських іграх піднявся на вищу сходинку п'єдесталу.

Зараз заслужений майстер спорту Віктор Сергійович Цибуленко на тренерській роботі. Любить дітей, все робить для того, щоб вони стали сильними, сміливими. Гартує майбутніх чемпіонів, виховує з них справжніх людей.

Леонід ГОРЛАЧ

СТАРТИ НАДІЙ

Слова К. ІБРЯЄВА   Музика Ю. ЧИЧКОВА
Переклад з російської Д. ЧЕРЕДНИЧЕНКА

Полум'яну естафету
В сонця й вітру ми взяли.
На секунди і на метри
Ми змагання почали.
Це тому, що похвалиться
Хоче успіхами клас,
Це тому, що олімпійці   *(Двічі)*
Підростають поміж нас.

Приспів:

На здійснення юних замрій,
На честь вітчизняного спорту
Шкільні хай прославляться старти надій,
Нові хай вершаться рекорди!
Усі на старт! Горить зоря
Веселим золотом медалей.
До перемог, на старт надій
Нас кличе ранок гомінкий!

Ми виходим на світанні,
У майбутнє ідемо,
Пізнаємо в тренуванні
Таємниці перемог:
Тільки стійкість і відвага,
Тільки рідний любий край,
Тільки честь палкого стяга,   *(Двічі)*
Що усіх нас окриля.

Приспів.

Наші крила — соколині,
А ми хлопці бойові.
Подаруємо країні
Всі рекорди світові.
Наша слава дозріває
І засяє в ранній час —
Адже, друзі, вболіває   *(Двічі)*
Батьківщина вся за нас.

Приспів.

Добрий день, любі друзі!

Хочу розповісти історію, що трапилася зі мною, як був я у першому класі. Так-так, не дивуйтесь — усі професори теж колись до школи ходили.

Пас я тоді задніх: і зростом не вийшов, і силою не міг похвалитися. І дуже боявся уроків фізкультури. Та й за що їх любити?! На турніку не міг жодного разу підтягнутися. Отак і висів під суцільний регіт класу, аж поки вчитель не знімав мене звідти.

У футбол грати хлопці мене не брали. Стояв я тільки за воротами, м'ячі подавав. У квача теж побігаю трохи, захекаюсь... Біда та й годі!

Не думайте, що я не хотів тоді спортом зайнятися. І татко мені про це казав, і сам я іноді діставав батьків еспандер, розтягну було його — раз, вдруге, а він хрясь по лобі. І знову хлопці з синців моїх сміються! «І де ті люди силу беруть?» — мучила думка.

Та ось одного разу сиджу я на лавці, сумую, аж підходить стрункий юнак із спортивною сумкою.

— Чого журишся?— запитав так щиро, що мені захотілося розповісти йому про свою біду.

Вислухав він мене уважно, а тоді усміхнувся й каже:

— А лихові твоєму можна зарадити, знаю я один секрет. Розгадаєш його — все зміниться на краще.

— Що ж то за секрет?— зрадів я.— Скажіть мені, будь ласка!

— Е, ні, самому треба його розкрити. Приходь на це місце завтра о сьомій.

Не хотілося у неділю рано вставати, не в моїй це було звичці, але так кортіло про той секрет дізнатися!

По юнакові хоч годинника звіряй.

На мотоциклі приїхав.

— Сідай швиденько в коляску — у ліс їдемо.

Приїхали. Навколо будиночки, спортивні майданчики.

— Тут футболісти тренуються!— пояснив юнак.

Та я й сам зрозумів, бо вони саме з будиночків вибігли, стали зарядку робити.

І тут дійшло до мене — ось у чому, виходить, той секрет полягає, ось звідки футболісти сили набираються!

— Виходить, зарядка їм допомагає?— кажу юнакові.

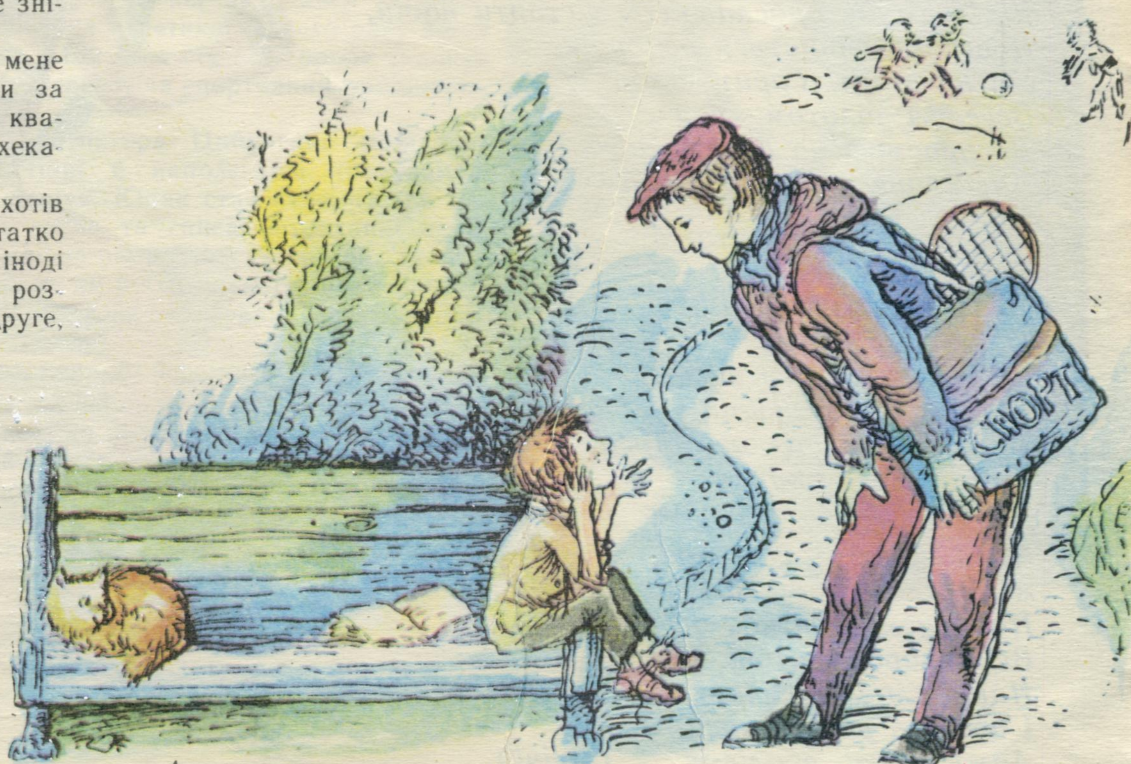
— Зрозумів-таки,— усміхнувся той.— Ходімо й ми на майданчик.

Відтоді я ніколи не розлучаюсь із зарядкою. І сильним став, і про хвороби забув. Ось яка вона — зарядка!

А з чого ви починаєте день?

Фізкультпривіт!

Ваш професор МАКІВКА

ДО ЧИТАЧІВ «БАРВІНКУ» ЗВЕРТАЄТЬСЯ ЧЕМПІОНКА СВІТУ ІРИНА ДЕРЮГІНА

Юні друзі!
Будьте цілеспрямованими, наполегливими в житті, в навчанні і спорті. Завжди доводьте почату справу до кінця.
А ще — будьте веселими і дружними — це прикрашає життя.

[signature]

НАЙБІЛЬШЕ ЗАХОПЛЕННЯ ІРИНИ

До спортивного залу Київського Жовтневого палацу разом з тренером Альбіною Миколаївною Дерюгіною часто приходила її мала донька — тоненька дівчинка з великими очима. Вона тихо сідала в кутку на лавці і то заплітала кіски лялькам, то складала химерними віночками кольорові гімнастичні стрічки, то зав'язувала й розв'язувала вузли на пругкій скакалці. А очима зачаровано стежила за грацiйними рухами відомих гімнасток. Коли ж дівчата зупинялися і, оточивши щільним колом свого тренера, уважно вслухалися в кожне слово Альбіни Миколаївни, Іринка зводилася з лавки і пробувала повторити складні елементи гімнастичних вправ, які щойно бачила. І це їй вдавалося на диво легко.

Художня гімнастика була найбільшим Іринчиним захопленням, так як для інших дітей, приміром, зоопарк, цирк, малювання чи ляльковий театр. Розмови дорослих про спорт, які постійно точилися вдома, слухала особливо уважно, а дні, коли мама брала з собою до спортивного залу, були справжнім святом, неначе мандрівкою у чарівну казку.

І сама не зчулася, як стала однією з героїнь тієї красивої казки. Від дитячої гри, наслідування перейшла до серйозних занять художньою гімнастикою. Тренери побачили в ній справжній талант і велику любов до праці, без якої у спорті неможливо досягти високих результатів. Уже в п'ятнадцять років київську школярку Ірину Дерюгіну, як здібну юну гімнастку, ввели до складу збірної команди Радянського Союзу.

Ірина виправдала надії своїх наставників. Знавці спорту відразу зауважили надзвичайну пластичність, музичність її виступів, технічну складність композиції. Нині відома гімнастка — багаторазова абсолютна чемпіонка України, п'ятиразова чемпіонка Радянського Союзу в багатоборстві та окремих видах програм, чемпіонка Європи, володар багатьох кубків. Та найбільший успіх випав на долю спортсменки під час першостей світу в Базелі та Лондоні, киянка стала там абсолютною чемпіонкою. Радісно вітали Ірину з цим великим успіхом друзі, а їх в неї — усі шанувальники спорту країни і, звичайно, дівчата зі збірної. Поважають її подруги за чуйність, доброту, готовність завжди прийти на допомогу, поділитися своїми спортивними відкриттями. Ірина — комсорг збірної команди СРСР з художньої гімнастики. А комсомольці республіки та країни обрали уславлену гімнастку членом ЦК ЛКСМ України та ЦК ВЛКСМ.

Заслужений майстер спорту СРСР Ірина Дерюгіна готується до нових змагань.

Леонід ГОРЛАЧ

«ВЕСЕЛІ СТАРТИ»

«Олімпіада не лише для олімпійців». Ці слова — девіз і для вас, юні друзі. Адже під час канікул ви теж можете влаштувати свої змагання.

Організуйте спортивний клуб і назвіть його «Веселі старти». За умовами змагань клубу «Веселі старти» команди учасників складаються з 10 чоловік: 5 хлопчиків і 5 дівчаток. За перемогу в грі нараховується 3 очки, за поразку — 1 очко.

А тепер давайте усі поділимося на команди і позмагаємось!

ДОВГИЙ ЛАНЦЮЖОК

Дві команди шикуються паралельними колонами перед лінією — стартом, від якого хлопчики обох команд починають стрибати один за одним. Кожен гравець стрибає з того місця, де приземлився його попередник. По закінченні стрибків робиться відмітка, хто найдалі стрибнув. Потім у зворотний бік від тієї відмітки стрибають дівчатка. Чий завершальний стрибок найближчий до старту, та команда й перемогла.

ТЯГНИ, ШТОВХАЙ

Команди стають колонами одна проти одної. Посередині накреслена спеціальна лінія.

Спочатку гравці, міцно взявшись за руки або гімнастичну палицю, тягнуть один одного у своє «місто», яке розміщене за два метри від них. Яка команда перетягне більше гравців суперника, та й виграє. Затим учасники гри, повернувшись один до одного спиною та зчепившись у ліктях, спиною заштовхують суперників у їхнє «місто». Поєдинки тривають одну хвилину. Підсумок підводиться за сумою двох спроб.

ЛОВИ, КИДАЙ

Перед кожною колоною (командою) за три метри від першого гравця стає капітан з м'ячем у руках. За сигналом він кидає м'яч першому гравцеві колони. Той віддає м'яч назад і швидко присідає. Після цього капітан обмінюється кидками по черзі з усіма наступними гравцями, які, повернувши йому м'яч, теж присідають. Коли останній гравець передасть м'яч капітанові, той піднімає його вгору, а всі гравці колони встають. Кидання м'яча починається одночасно в двох паралельних колонах, тому легко визначити переможця.

М'ЯЧ, ЯКИЙ ПІРНАЄ

Гравці шикуються колонами і починають одночасно передавати волейбольний м'яч назад. Перший гравець прогинається і передає його над головою, а наступний, нахилившись вперед, передає м'яч між широко розставленими ногами. І так один за одним. М'яч, пірнаючи вгору і вниз, потрапляє нарешті до рук останнього гравця. Він біжить з ним уперед і, ставши спереду колони, знову передає м'яч назад. Закінчує гру той, хто її починав.

СТАРТИ «ЗВІРЯТ»

Гравцям обох команд дають назви звірів. Дівчатка — «лані», «лисички», «білки», «зебри»... Хлопчики також запам'ятовують свої назви: «тигри», «ведмеді», «леви», «слони» тощо.

Вожатий голосно викликає «звірят», які наввипередки біжать до прапорця, оббігають його і якомога швидше повертаються назад. Той, хто прибіжить першим, принесе команді очко. Через кілька хвилин вожатий підводить підсумки.

Ви, друзі, теж можете придумати свої ігри-змагання і ввести їх до програми клубу «Веселі старти».

Малюнки Г. СЕРГІЙЧУКА

«Хотів би бути схожим на неодноразового чемпіона й рекордсмена країни, планериста Віктора Гончаренка. Я мрію стати льотчиком і це допомагає здійснювати мою мрію...»

Василь ФАГАТ,
село Гребенів Львівської області

Віктор Володимирович Гончаренко був не лише майстром спорту з планеризму, але й гарним дитячим письменником. Гадаємо, що й Василькові, і всім юним читачам «Барвінку» буде цікаво познайомитися з його автобіографічним оповіданням, що увійшло до книжки «ВІТАЮ ВАС, ЛЕЛЕКИ!»

Віктор ГОНЧАРЕНКО

ДОТИК ДО ТАЄМНИЦІ

Оповідання

Після закінчення четвертого класу я переїхав з Охтирки у дачне селище Боярку, під Києвом, де жила моя мама.

Я відчував себе майже дорослим.

Мама писала, що по дорозі з Києва в Боярку, неподалік станції Пост-Волинський, є великий аеродром, на якому багато літаків, і їх добре видно з вікна вагона.

Зараз про це, мабуть, смішно читати. Але на той час літаки ще були дивиною, і я ніколи не бачив їх зблизька. Адже над Охтиркою вони пролітали високо і дуже рідко.

Проїхавши Пост-Волинський, я прилип до вагонного вікна. У мене навіть серце дужче забилося з нетерплячки: побачу чи ні?

І раптом за поворотом відкрилось величезне поле з великими будівлями понад краєм — ангарами для літаків.

А ось і справжні літаки!

Не відриваючись від вікна, я жадібно вдивлявся і навіть упізнавав їх. Он ті, маленькі, куцачки, з товстим фюзеляжем — це меткі винищувачі, більші — розвідники. А коли віддалік з'явилися чотиримоторні велетні з широкими крилами, я просто завмер від захвату. Це були бомбардувальники ТБ-3. Біля них копошились люди. Я страшенно позаздрив їм.

На жаль, поїзд ішов швидко, і аеродром скоро зник за поворотом.

Боярка мені сподобалася з першого погляду. Затишна якась і дуже зелена. А головне, над нею вдень і вночі гули літаки. І навіть виконували фігури вищого пілотажу.

Невдовзі я вже знав усі фігури — і мертві петлі, і «бочки», і перевороти через крило, і навіть штопор. Це коли літак прямовисно несеться каменем до землі, та ще й обертається навколо своєї осі.

У Боярці не було ні палацу піонерів, ні дитячої

технічної станції, і нікому було підказати мені, як підступитися до льотної справи. Правда, поряд з нашим будинком був овочевий кіоск, біля якого валялося вдосталь ящиків із фанери та соснових планочок. Чим не матеріал?

Я спробував будувати літачки з них, але вони виходили грубі, некрасиві і дуже важкі. Куди їм до польоту! Падали, як цеглини, і тут же розліталась на друзки. Мене навіть охопив відчай.

Та через рік мені поталанило. Мама придбала путівку і відвезла мене до піонерського табору. І тут виявилося, що у таборі є авіамодельний гурток, яким керує справжній інструктор авіамодельної справи. Я перший записався в гурток. І хоч модель, яку я зробив у таборі, теж не полетіла, але тепер я не горював. Головне, я збагнув, як їх треба будувати, як користуватися кресленнями, як вигинати з тоненьких скіпочок бамбука нервюри і дужки для крила, як звичайним ножем із бруска м'якої податливої липи вистругувати пропелер, який обертався від тоненького пучка накрученої гуми.

Повернувшись із табору, я кілька днів сидів за столом, стругав планочки, вигинав над вогником каганця нервюри, старанно вистругував пропелер. Нарешті все готове. Я обклеїв модель цигарковим папером, який потім побризкав водою. Папір просох і натягся так, що на крилі не було жодної зморшки.

Згоряючи від нетерплячки, я склав модель і побіг на галяву перед лісом. Але запускати не поспішав.

Я добре пам'ятав, що казав інструктор у таборі, регулюючи моделі перед запуском. Крило повинно стояти під деяким кутом до повітряного потоку, мати «кут атаки», щоб утворювати піднімальну силу. І обов'язково треба, щоб центр ваги моделі знаходився під крилом, ближче до його переднього краю. Інакше модель не буде літати.

Я перевірив кріплення крила, кут атаки, пересунув крило по тоненькій реєчці так, щоб воно було в центрі ваги. Все немовби нормально.

«Правильно відрегульована модель,— пригадав я слова інструктора,— повинна добре планерувати».

Тепер можна спробувати. Не накручуючи гумового мотора, я легко штовхнув модель з рук, щоб перевірити, як вона планерує.

І тут сталося диво. Модель не клюнула носом, як бувало в мене досі, а плавно, наче з невидимої гірочки, заковзала вниз, до підніжжя невеликого пагорба...

Ось вона легко опустилась на траву, ціла і неушкоджена. Я схопив її і став швидко накручувати гумовий мотор. По гумових стрічках побігли від закручування перші «баранці», а палець усе сильніше відчував пружно натягнуту гуму. Досить на перший раз.

Я підняв модель над головою.

Полетить чи ні?

Легкий поштовх і...

Летить! Не падає, летить! Та ще й набирає висоту!

Від захвату все в мені тремтіло. Маленький пропелер, що перетворився на ледь мерехтливе коло, тяг мою модель дедалі вище й вище. Ось вона вже піднялася на рівень з соснами, і вітер потихеньку відносить її до крайніх будиночків селища. Я біжу за моделлю стрімголов і чую, як від радості калатає серце:

— Летить! Летить!! Летить!!!

Та ось гумовий мотор розкрутився повністю, пропелер зупинився, модель перейшла на спуск і за кілька секунд, креснувши кінчиком пропелера по землі, розпласталась на траві.

Я бережно підняв свій витвір і навіть погладив легкі крила.

Накрутив гумовий мотор на повну потужність, так що по ньому пішов другий ряд «баранців», і модель, зразу круто направившись угору, піднялася вище сосон та, описуючи плавні віражі, за вітром стала віддалятися все далі й далі.

Я біг за нею, милувався польотом. Мені чомусь здавалося, що я сиджу там, під тоненькими крилами моделі і сам керую нею. Ось вона накренилась на крило і описує плавні кола вправо. Коли кружляє лелека, здається, що йому так хочеться,— і все. А от модель кружляє тому, що я навмисне їй перед запуском руль поворотів повернув управо, щоб вона летіла не по прямій лінії, а колами: адже галявина маленька, і модель може залетіти в ліс, на дерева, шукай її потім. І ось вона слухається руля, кружляє майже на місці. І лише вітер відносить її до будинків. Невже сяде на дах?

Модель помітила дітвора з близьких дворів і, кинувши гру, помчала разом зі мною, щосили галасуючи від захоплення. Модель спланерувала і сіла біля паркану. Я захекався від швидкого бігу, хлоп'ята перегнали мене, та ніхто не наважився торкнутись її.

Хлопці засипали мене запитаннями, малеча дивилась на мене знизу так, наче не модель, а сам я спустився з неба після дивовижного польоту над дачним селищем. І мені здавалося в ці хвилини, що я нарешті доторкнувся до краєчка неба, до великої таємниці польоту.

І якщо ви, хлоп'ята, читаючи це оповідання, теж мрієте про небо, я сподіваюсь, ви зрозумієте, чому так багато льотчиків починало свій шлях в авіацію саме з моделей.

І врахуйте, це зовсім не вигадки, ніби, стежачи з землі за польотом моделі, і сам вчишся літати. Мої друзі, які теж колись будували авіамоделі, швидше від інших освоювали льотну справу і ставали відмінними пілотами.

Так що заклик справжніх авіаторів: «Від моделі — до планера, із планера — на літак»— у ті, тепер уже далекі, роки був дуже правильний.

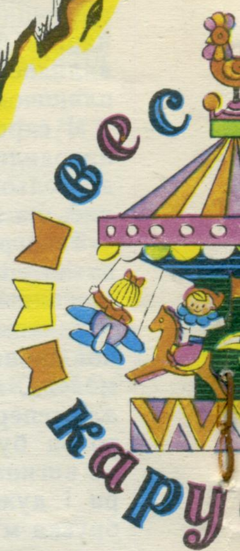
Переклав з російської
М. РАТУШНИЙ

Т Д Т

Михайлик-олімпієць знає чимало загадок, крутиголівок. Ось деякі з них.

Багато спортивних ігор проводяться з м'ячем. А чи знаєш ти, в яких іграх потрібні ці м'ячі?

С

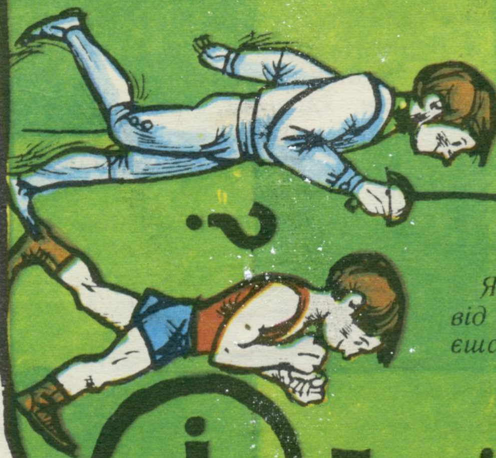

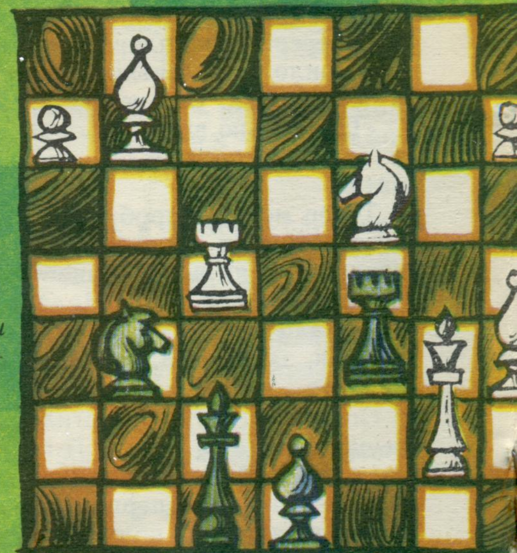

Е

Підбери спортсменам відповідний спортінвентар.

Знайди дві однакові ракетки.

Е

Якщо ти читатимеш літери від більшої до меншої, дізнаєшся, що тут написано.

І П І А М А А Л

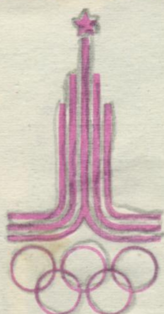
Яких помилок припустився художник?

О

Ф П К

Малюнок О. МІХНУШОВА

СПОРТИВНИЙ КЛАС „ФІЗКУЛЬТ-УРА!"

ОЛІМПІЙЦІ СЕРЕД НАС

Дорогі діти!

Ми одержали від вас кілька тисяч листів з відповідями на олімпійську вікторину, надруковану в січневому номері журналу. Нелегко було Барвінкові визначити переможців, адже багато з вас правильно відповіли на всі запитання. При підведенні підсумків було враховано також грамотність, бралися до уваги малюнки, ваші спортивні успіхи.

Дуже добре зробили, зокрема, піонери та жовтенята бібліотечного активу 1-ї дитячої бібліотеки міста Даугавпілса (Латвійська РСР). «З великою радістю відповідаємо на запитання олімпійської вікторини,— повідомили вони.— Та на цьому роботу не припиняємо, а проводимо «Барвінкову» вікторину в усіх третіх класах наших шкіл». Молодці!

Відповідаючи на запитання олімпійської вікторини, ви, жовтенята, розповіли про багато цікавих справ. «Ми живемо біля траси Київ — Харків,— повідомляє Валя Бусло з Полтавської області.— Через наше село пронесуть олімпійський вогонь, і ми чекаємо цього дня з нетерпінням. У нашій школі всі захоплюються спортом. Олімпійський вогонь зустрінемо особистими рекордами». Володя Драч із Луцька пише: «Дуже люблю спортивні змагання. Радію, що Олімпійські ігри пройдуть у нашій країні! Адже у нас багато стадіонів і сильних спортсменів. Як виросту, теж постараюсь потрапити на Олімпіаду. Для цього буду наполегливо вчитися і займатися спортом». Дійсно, Володю, щоб стати справжнім спортсменом, треба систематично тренуватися, виховувати силу волі. Спорт допоможе тобі і в навчанні, і в праці. Немовби продовжуючи цю розмову, Олексій Імохін з Київської області ділиться своїми спостереженнями: «У нашій сім'ї всі займаються спортом. Я та мій п'ятирічний братик любимо ходити на лижах, кататися на ковзанах, грати в футбол. Спорт мені допомагає в навчанні. Учуся тільки на «відмінно». Мій тато тракторист, і я бачу, що йому дуже допомагає захоплення спортом. Він завжди бадьорий, хоча робота в нього нелегка».

Приємно, друзі, що ви так серйозно ставитесь до спорту. Ось, наприклад, що пише Оксана Федосова з Донецька: «Я навчаюся в третьому класі середньої школи № 62. З шести років займаюся художньою гімнастикою. Мені вже присвоїли перший дорослий розряд. Але це тільки початок. Мої справжні спортивні досягнення попереду». Таня Мигаль із Київської середньої школи № 142 повідомляє: «Я займаюся плаванням. Нас, юних спортсменів, називають олімпійським резервом. Торік я відпочивала в піонерському таборі «Маяк» і там брала участь в малих олімпійських іграх. Перемогла з усіх видів піонерського багатоборства й завоювала свою най-

першу медаль». Зверніть увагу, діти, що тоді Таня тільки перейшла до третього класу! Таких радісних повідомлень Барвінок одержав чимало і дуже радіє за вас, юні спортсмени.

Хлопчики та дівчатка, учасники олімпійської вікторини, назвали багато імен прославлених спортсменів, на яких вони хочуть бути схожими. Це гімнастки Ірина Дерюгіна і Людмила Турищева, легкоатлети Володимир Куц і Володимир Голубничий, фігуристи Ірина Родніна і Олена Водорєзова, футболісти Олег Блохін і Віталій Старухін, метальники Віктор Цибуленко і Юрій Сєдих та багато інших.

Ось кілька уривків з листів:

«Дуже хочу бути схожою на Ірину Дерюгіну,— пише Галя Климник із Тернопільської області.— Може, я й не стану такою відомою гімнасткою, як вона, та буду працьовитою і наполегливою».

«Ірина Дерюгіна — мій ідеал. І знаєте чому?— запитує і сама ж відповідає Таня Львова з Ульяновської області.— Бо Дерюгіна дуже цілеспрямована, працьовита, смілива. Такі якості допомагають людині перемагати».

«Хотів би бути схожим на легкоатлета Валерія Брумеля,— пише Андрійко Сальников із Севастополя.— Це мужня людина. Після того, як Валерій потрапив у аварію, майже ніхто не вірив, що він знову повернеться в спорт. А він повернувся, хоч як йому було важко. Це приклад спортивної мужності».

«Мрію стати схожою на неодноразову олімпійську чемпіонку Ірину Родніну. Я полюбила її за те, що вона прославляє нашу Батьківщину своєю майстерністю, своїми блискучими перемогами на льоду,— розповідає Алла Зубченко з Києва.— А шлях до перемог у Родніної був нелегкий. І це ще раз підтверджує, який характер, яка сила волі, яка витримка повинні бути в чемпіона».

«Як виросту, стану хокеїстом. А зараз хочу бути схожим на воротаря збірної СРСР з хокею Владислава Третяка. Він сильний, чесний, сміливий, а боягузи не грають в хокей!»— так коротко й переконливо висловився Юрко Наумов із міста Туймази (Башкирська АРСР).

«Футболіст»— малюнок Юри КОГУТА з м. Підволочиська Тернопільської області

«Юна гімнастка» — малюнок Оленки СМИРНОВОЇ з м. Казані

«На водних лижах»— малюнок Сергійка ЯРИЛОВА з м. Тбілісі

«У нашому селі є великий стадіон, а в новій школі — просторий спортзал,— пише Віталик Сохань із Львівської області.— Я і мої друзі любимо грати в футбол. Нам би хотілося бути схожими на футболіста київського «Динамо» Олега Блохіна. Він великий майстер забивати красиві голи. І ми теж навчимося!»

Жоден учасник олімпійської вікторини не обминув мовчанням запитання «На кого з відомих спортсменів хотілося б тобі бути схожим?». У всіх є улюблені спортсмени. Це добре. І добре, що ви помітили найголовніші риси їхнього характеру: працьовитість, цілеспрямованість, силу волі, вірність традиціям радянського спорту.

Барвінок дякує вам, діти, за цікаві листи, радіє вашим успіхам у спорті і навчанні. І хоч не кожен з вас став переможцем олімпійської вікторини, та «головне не перемога, а участь». Ці слова належать ініціатору відродження олімпійського руху французу П'єру де Кубертену.

«Михайлик зустрічає олімпійський вогонь»— малюнок Світлани ЗЛОБІНОЇ з м. Херсона

«Баскетбол — весела гра»— малюнок Тані ГУЩАРЬОВОЇ з м. Уральська

Багато хто з вас наводив їх у своїх листах. У нашій країні ці крилаті слова давно вже перетворилися в девізи: «Олімпійські ігри не лише для олімпійців» та «Олімпійці серед нас». Не забувайте про це. І давайте разом прочитаємо лист Лариси Полупанової з Дніпропетровської області: «Бажаю всім нашим спортсменам, які будуть захищати спортивну честь країни, визначних перемог на Олімпіаді-80 в Москві!»

Побажаймо й ми переможних стартів радянським спортсменам!

НАЗИВАЄМО ІМЕНА ПЕРЕМОЖЦІВ

Переможцями олімпійської вікторини журналу «Барвінок» одностайно визнані:

Олексій ІМОХІН із села Чорногородки Київської області;

Оксана ГОНКА, Миколка ХРУЩАК, Сашко ГОРЕНЧУК та Олексій КОРОЛЬОВ із міста Запоріжжя;

юні читачі 1-ї дитячої бібліотеки із міста Даугавпілса Латвійської РСР;

Мирослав ТИМЧИК із міста Хуста Закарпатської області;

Оксана ФЕДОСОВА із міста Донецька;

четвертокласники школи-інтернату села Шевченкового Черкаської області;

Таня МИГАЛЬ та Оленка УЛЬЯНОВА із міста Києва;

Володя ДРАЧ із міста Луцька;

Саша ХРИСТОВ із міста Торговища (Народна Республіка Болгарія);

Галя УДОВИК із села Гусинки Харківської області;

Оленка КОНДРАТОВИЧ із міста Ковеля Волинської області;

Андрійко ГОЛОВИХІН із міста Тольятті;

Костя БИСТРЕЦЬКИЙ із міста Барнаула;

Володя АБРАМОВ із міста Калуша Івано-Франківської області.

Вітаємо вас, друзі, з перемогою в конкурсі, бажаємо нових успіхів у навчанні та спорті!

Поздоровляємо також переможців конкурсу юних художників — їхні малюнки вміщені на цих сторінках «Спортивного класу «Фізкультура!»

Переможці нагороджуються призами журналу «Барвінок» з автографами олімпійських чемпіонів.

Жюрі конкурсу дякує всім юним знавцям спорту, які взяли участь в олімпійській вікторині, і нагадує, що у них є можливість стати переможцями в іншому нашому конкурсі: «І взимку, і влітку». Його умови дивіться в «Барвінку» № 1 та № 3 цього року.

Отже, змагання тривають!

Чекаємо ваших повідомлень.

Юні друзі! УКРАЇНСЬКЕ РЕСПУБЛІКАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО РЯТУВАННЯ НА ВОДАХ разом з журналом «БАРВІНОК» запрошують вас взяти участь у постійному спортивному конкурсі «РИБКА»!

Нагадуємо умови конкурсу:

1. Пропливти 50 метрів, хто як уміє.
2. Пропливти 25 метрів одним зі стилів: кролем, брасом, дельфіном.

Переможцями стануть ті жовтенятські колективи, в яких кожен виконає умови конкурсу.

ТИМ, ХТО ВЧИТЬСЯ ПЛАВАТИ

Хто ще не вміє плавати? Поспішайте! Але вчитися плавати потрібно під наглядом батьків, тренерів та інструкторів з плавання. Вони виберуть зручне місце у водоймищі і допоможуть вам. А ми познайомимо вас з деякими вправами, якими завжди розпочинають навчання плавці-початківці. Ці вправи виконуються у воді на глибині до пояса.

1. Зробіть вдих і опустіться під воду. Підніміться з води після того, як полічите до 10 або 15.
2. Рівномірно присідайте під воду. Над поверхнею зробіть швидкий вдих. Частину повітря помалу видихніть під водою, а ту, що залишилася,— над водою.
3. Зробіть глибокий вдих, опустіться під воду, присядьте навпочіпки і обхопіть коліна руками. Дочекайтеся, доки випливете на поверхню, як поплавець.
4. Опустіть голову в воду, руки випростайте перед собою. Відштовхніться руками від дна і пропливіть до берега обличчям вниз.

Після успішних тренувань, коли вже добре навчитеся плавати, ви зможете взяти участь у нашому конкурсі «Рибка». Про те, як він проходив у вас, обов'язково напишіть до редакції, надішліть свої малюнки. Переможців чекають нагороди.

Бажаємо успіхів!

Григорій УСАЧ

СЛОНЯТКО, В ЯКОГО БУЛА КОРОТКА ПАМ'ЯТЬ

Казка

Це Слонятко мало довгий ніс і коротку пам'ять. Довгий ніс називався хоботом, а коротка пам'ять хитрістю. Носа Слоняткові вистачало, щоб діставати безліч смачних листочків з дерев. Пам'яті йому не вистачало, щоб принести додому зі школи одну-єдину новину.

І незважаючи на те, що новина ця повторювалася щодня, Слонятко забувало її відразу ж, як виходило зі школи.

— Сподіваюся, цього разу ти не забудеш сказати татові, що знову маєш двійку,— сердито клацав дзьобом учитель Марабу.

— Не забуду,— зітхало Слонятко.

Дорогою воно зі смаком їло соковите листя, дістаючи його з високих гілок, і радісно лопотіло вухами. Вуха у Слонятка такі великі, що далеко в джунглях було чути, як воно радіє.

— Які новини приніс із школи, синочку?— питав тато Слон.

— Такі, як і вчора,— хитро відповідало Слонятко.

— Що ж, будемо надіятися на завтра,— казав тато Слон.— Поїж та й готуй уроки.

— Я поїло дорогою,— відповідало Слонятко,— а уроки піду робити до товаришів.

І воно йшло на річку. А оскільки в нього була коротка пам'ять, то воно відразу забувало про уроки.

До самого вечора воно гралося з дошкільнятами. І завжди в одну й ту ж гру. На річці Слонятко ставало Великою Дощовою Хмарою, а маленька Макака ставала Великим Лютим Вітром.

Велика Дощова Хмара набирала повнісінький хобот води, а Великий Лютий Вітер гнав її, куди йому заманеться.

— У-у-у!— гудів Великий Лютий Вітер, і Велика Дощова Хмара бігла на лужок, де загоряли бегемотик Тик, крокодильчик Чик, жабка Абка і мишеня Ня.

З пальми лунав крик папужки Какаду.

— Бу-бу-бу!— гукав він, адже в такі хвилини він був Великим Грозовим Громом.

І Велика Дощова Хмара поливала траву і малюків, заносила догори хобот, щоб кілька струмочків дісталося й Великому Грозовому Грому.

Тільки Великий Лютий Вітер устигав сховатися в кущах. А без нього Велика Дощова Хмара вже нікуди не бігла. Вона лягала на травичку й загоряла разом з усіма.

І, звичайно, наступного дня учитель Марабу знову ставив Слоняткові двійку.

— Твій тато вживе нарешті якихось заходів?— обурився одного разу вчитель Марабу.— Невже він у тебе такий байдужий?

Слоняткові стало кривдно за тата, й воно зізналося:

— Я забуло сказати йому про двійку.

— А вчора?— спитав учитель Марабу.

— І вчора забуло.

— А позавчора?

— І позавчора...

Тоді вчитель Марабу вирішив зав'язати Слоняткові вузлик на пам'ять.

Слонятко йшло додому, і хвостик його був зав'язаний вузликом. Але це не заважало Слоняткові їсти смачне листя й радісно лопотіти вухами.

— Які новини приніс, синку?— зустрів його звичайним запитанням Слон.

— Ніяких новин,— завченою відповіддю заспокоїло тата Слонятко.

На першому ж уроці вчитель Марабу спитав:

— Слонятку, ти розповіло татові про двійки?

— Забуло...

— Як?! Я ж зав'язав тобі вузлик на пам'ять.

— Я його не бачило,— щиро подивилося в учителеві очі Слонятко.

Учитель Марабу почухав крилом потилицю: він зрозумів, що вибрав для вузлика не зовсім вдале місце.

— Гаразд,— поміркувавши, сказав учитель Марабу,— я зроблю тобі новий вузлик на пам'ять. Він буде в тебе перед очима.

І він завузлив хобот Слонятка.

Того дня Слонятко не могло дістати жодного смачного листочка, воно жодного разу не залопотіло вухами — так йому було невесело.

— Які новини?— спитав тато Слон.

— Даду,— сказало Слонятко.

— Який ще даду?— здивувався тато Слон.

— Ді, даду. У меме дбійки.

— Який даду, які дбійки?— нічого не розумів тато Слон.

Слонятко чесно казало правду, але воно зовсім не було винне, що його довгий ніс, зав'язаний вузликом на пам'ять, так переплутав усі слова.

— У тебе що, нежить?— сполошився тато.

— Ді, у меме бублик.

Це воно так назвало вузлик.

Тато Слон надів окуляри й усе зрозумів.

— Негайно розв'яжи носа!— наказав він. І сам допоміг Слоняткові розвузлити хобот.

— Тож які в тебе новини?— спитав він.

— Такі, як і вчора,— з полегшенням видихнув з носа повітря синок.

Слонятко одразу ж забуло про свої двійки, адже тепер перед очима в нього не було ніякого вузлика на пам'ять.

— Будемо надіятися на завтра,— сумно зітхнув тато Слон і сумно подивився на сина крізь окуляри.— Йди робити уроки.

І Слонятко пішло на річку.

З-за дерев на нього налетів Великий Лютий Вітер, але Слонятко не звернуло на нього уваги. Йшло собі й усе думало про тата, в котрого сум за скельцями окулярів так збільшився, що навіть воно, нерозумне Слонятко, побачило, який він великий, той сум. А воно й гадки не мало, що тато може бути таким розчарованим. Авжеж, Слон стільки днів чекав од сина радості, а вона все не приходила...

І Слоняткові раптом захотілося, щоб у нього була довга-предовга пам'ять, у котру помістилося б усе, що розповідає на уроках учитель Марабу.

— У-у-у!— закричав Великий Лютий Вітер.

Але Слонятко навіть не глянуло на річку, де воно могло б перетворитися на Велику Дощову Хмару, а лягло собі віддалік од малят.

— Велика Дощова Хмара стомилася,— сказав бегемотик Тик.

— Велика Дощова Хмара заслабла,— сказав крокодильчик Чик.

— Ні, Велика Дощова Хмара придумує нову гру,— сказали жабка Абка і мишеня Ня.

— Ніяка я не Велика Дощова Хмара,— озвалося Слонятко.

— А чому ж у тебе з очей ідуть дощові краплини,— спитав Великий Лютий Вітер.

— Бо в мене набралося так багато новин, що я не знаю, як розповісти про них татові,— відповіло Слонятко й витерло хоботом дощинки зі щік.

Наступного ранку воно прийшло до школи задовго до дзвінка. На уроках сиділо так тихо і так ретельно виконувало всі завдання, що вчитель Марабу навіть похвалив його.

— Ти ще не виправило жодної двійки,— сказав він,— але ти зможеш це зробити. Якщо, звичайно, завжди будеш старатися так, як сьогодні. Ставлю тобі п'ятірку за старанність.

— Тату!— закричало Слонятко й побігло додому. Воно бігло і так лопотіло вухами, неначе то були крила, й вони могли підняти його в повітря.

— Що трапилося?— стривожено зустрів його тато Слон.

— Тату! Тату! В мене новина! Я маю п'ятірку!

В очах у Слона засяяла така велика радість, що Слоняткові здалося, ніби тато надів найтовстіші у світі збільшувальні окуляри.

Малюнки О. ПРАХОВОЇ

КНИЖКА-САМОРОБКА

СТРІЛИЦЯ

Від липня до серпня квітне ця цікава рослина. Ідеш мілководдям, а її стрілкоподібні листочки, немов дороговкази, підказують, куди мандрувати далі. Підводні ж листочки рослини зовсім не схожі на «стріли»— вони довгі, нагадують стрічки. Із однієї водойми до іншої стрілиця потрапляє двома шляхами: водним, разом з течією, та повітряним. Легеньке насіння приклеюється до лапок качок, чайок і приземлюється вже на новому місці.

ЗНАЙ, ЛЮБИ, БЕРЕЖИ

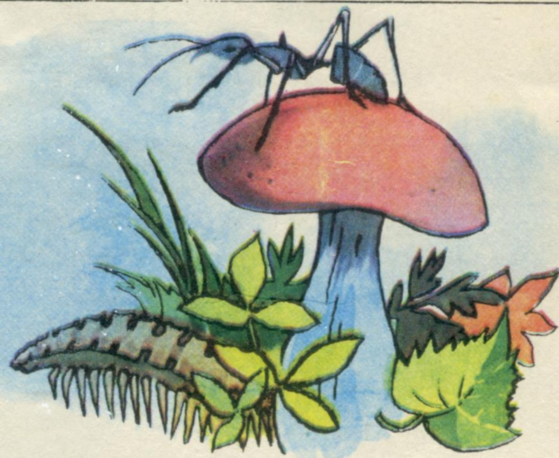
ВИПУСК 7

ЯЩІРКА

Хто не знає меткої ящірки? Прудка, моторна, жвава! Але швидка втеча — це не єдиний спосіб її захисту від ворогів. «Хвіст за життя»,— вирішує вона і без сумнівів залишає частину свого хвоста в дзьобі хижого птаха чи в руках хлопчака-бешкетника. Та вдруге ящірка уже не зможе врятуватися з допомогою хвоста, новий коротенький хвостик не відламується. Знайте, діти, ящірки дуже корисні, їх потрібно охороняти.

ВЕЛИКІ ТАЄМНИЦІ МАЛЕНЬКИХ ТВАРИН

Нешкідлива для людини стонога обороняється від ворогів з допомогою хімічної зброї. Ось тваринка спинилася біля мурашника. Відразу її оточують хоробрі мурашки. Та що це? В паніці вони розбігаються. Стонога ж не робить жодного руху, просто її тіло стало вологим і блискучим. Рідина, яка виступила на ньому, одна з найсильніших отрут. Лишається дивуватися — як же вона сама не гине від тієї отрути.

ЗАВДАННЯ НА СЕРПЕНЬ

Літо таке щедре на різні події, що неможливо за всім устежити. Та не журися: краще мати менше записів у щоденнику, але, щоб вони були детальніші.

Простеж за появою плодів і насіння у рослин.

Відзнач період масового вильоту мух жигалок та сліпнів.

Не пропусти прощальних трелей солов'я і останнього кування зозулі.

ЦЕ ЦІКАВО!

Рекорди швидкості належать хижим тваринам. Між птахами це сокіл-сапсан. У мить, коли кидається на здобич, його швидкість досягає 120 кілометрів на годину. А серед ссавців найшвидший гепард. Він переслідує антилоп із швидкістю до 90 кілометрів на годину.

Жук антафагус може нести вантаж, що у 93 рази перевершує його власну вагу.

КАРАСЬ ТА ВИДРА

Ледь задрімав старенький карась, а видра хап його! Вже збиралася проковтнути, а карась і каже:

— Не впізнаю тебе, видро-сестричко! Раніше ти сонних не їла... Давай краще позмагаємося. Якщо доженеш, тоді, будь ласка, я твій.

Відпустила хижачка рибу, дозволила їй трошки відплисти і мерщій в погоню за бідолахою... Ось-ось наздожене. І раптом... карась як метнеться в зграйку своїх братів! А ті — в різні боки! У видри й очі розбіглися. Доки шукала, де ж її знайомий,— карасів наче й не було.

Ось так рибки допомогли своєму товаришеві у біді.

Олексій СТАРИКОВ

ЗАПАСНИЙ

Важкі змагання йдуть у нас:
В футбол ми граєм, клас на клас...
А я сиджу в запасі!

Рахунок проти нас росте,
Чому — відомо всім про те:
Бо я сиджу в запасі!

Нам не дається гра, хоч плач,
Гравців не слухається м'яч,—
Бо я сиджу в запасі!

Свисток. Кінчилась боротьба.
Набили нам! П'ять — нуль. Ганьба!..
Бо я сидів в запасі!

Переклав з російської
О. ПАРХОМЕНКО

Малюнки А. ВАСИЛЕНКА

Дмитро ШУПТА

ФІЗЗАРЯДКА

— Добрий ранку, йди сюди,
Йди до нас на ганок!
Чистим струменем води
Вилився світанок.

За парканом стали в ряд
Ясени і в'язи.
І з командою хлоп'ят
Розминають м'язи.

ІНДЕКС 74022

ЦІНА 15 КОП.

На першій сторінці обкладинки малюнок А. ВАСИЛЕНКА, на останній — Г. ТУЛЬЧЕВСЬКОЇ
Макет О. МІХНУШОВА

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються. Здано до набору 05.05.80. Підписано до друку 05.06.80. Формат видання 60×90/₈. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Обліково-видавн. арк. 3,16. Тираж 421 000. Зам. 02362. Ціна 15 коп.
Адреса редакції: 252050, Київ-50, вул. Білоруська, 5. Тел. 79—78—85.

Ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь», м. Київ.

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).
Ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь», г. Киев.
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252050, Киев-50, ул. Белорусская, 5. Тел. 79—78—85

Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна», Киев-47, Брест-Литовский проспект, 94.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонаборного комплексу «Каскад».